

Innst. 364 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:56 S (2012–2013)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen, Line Henriette Hjemdal, Kjell Ingolf Røpstad, Kjell Arvid Svendsen og Geir Jørgen Bekkevold om faget religion, livssyn og etikk

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen innføre et obligatorisk RLE-fag i grunnskolelærerutdanningen både for 1.–7. trinn og for 5.–10. trinn.
2. Stortinget ber regjeringen endre navnet på faget religions-, livssyn- og etikk til kristendom, religions-, livssyns- og etikk.
3. Stortinget ber regjeringen presisere i fagplanen for faget religion, livssyn og etikk at innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skal fordeles med 55 pst. av timetallet til hovedområdet kristendom.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Stine Renate Håheim, Lotte Grepp Knutsen og Karin Yrvin og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti,

Heidi Sørensen, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget.

Komiteen viser til at Norge er blitt et samfunn med mange ulike religioner og trossamfunn. Komiteen vil derfor understreke betydningen av å ha gode kunnskaper om egen og andres religion i møte med andre, både for å forebygge og å møte sosiale utfordringer på en god måte.

En av de viktigste forutsetninger for at elevene skal tilegne seg slike kunnskaper, er at lærerne som underviser i faget religion, livssyn og etikk (RLE) har den nødvendige kunnskap om de ulike trossamfunn.

Komiteen er opptatt av å sikre at elevene skal få en opplæring av god kvalitet, gitt av lærere med god kompetanse. Dette kommer også tydelig fram i Innst. S. nr. 185 (2008–2009) om St.meld. nr. 11 (2008–2009) Læreren – rollen og utdanning, der komiteen i en felles merknad uttrykte følgende:

«Komiteen merker seg at meldingen slår fast at '(i)deelt bør alle lærere ha formell kompetanse i de fagene de underviser i', og at dette defineres som et mål. Komiteen deler denne oppfatningen.»

Komiteen deler den bekymring som blant annet Nasjonalt fagråd for kristendomskunnskap og religionsvitenskap uttrykker i forbindelse med at færre lærerstudenter velger RLE-studiet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at alle lærerutdanningsregionene plikter i samarbeid og ved arbeidsdeling å tilby alle skolens fag.

Flertallet viser til at Stortinget fattet lovvedtak 12. juni 2012 om at tilsatte som skal undervise, må ha relevant kompetanse i de fagene de underviser i. Kunnskapsdepartementet skal gi nærmere forskrifter om krav til relevant kompetanse for de som skal undervise på ulike årstrinn og i ulike skoleslag. Flertallet understreker at skoleeier har et selvstendig ansvar for at skolen besitter de lærerressursene og den kompetansen som kreves for å oppfylle kravene til opplæring i lov og forskrift. Flertallet viser i den forbindelse til at det innenfor etter- og videreutdanningsstrategiene er muligheter for skoleeier til å søke på tilbud innenfor andre fag enn det som er prioriterte satsingsområder fra partenes side.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at det er av stor betydning at lærere som underviser i RLE-faget, har den faglige kunnskap som skal til for å gi elevene best mulig kunnskap og forståelse for egen og andres religion.

Disse medlemmer er opptatt av at alle lærere skal ha formell kompetanse i de fag de underviser i. Med bakgrunn i dette mener disse medlemmer at alle lærere som underviser i RLE-faget i grunnskolen, skal ha formell kompetanse i faget.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om formell kompetanse innen faget religion, livssyn og etikk (RLE) for alle lærere som underviser i RLE-faget på alle trinn i grunnskolen.»

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at stortingets flertall i forbindelse med innføringen av ny lærerutdanning (Innst. S. nr. 185 (2008–2009)) fjernet faget RLE som obligatorisk fag i lærerutdanningen. Disse medlemmer var den gang bekymret for hvordan man skal møte framtidens flerkulturelle samfunn med den utdanningen som da avtegnet seg. Situasjonen i dag viser at denne bekymringen ikke var ubegrunnet. Antallet lærerstudenter som velger RLE har ved flere utdanningssteder gått kraftig ned, og de store fagmiljøene som fantes forvitres.

Spørsmålet om tro og religiøs livstolkning rører ved mange av de mest grunnleggende sidene ved menneskelivet. Disse medlemmer mener lærere må kunne føre dialog og håndtere mulige konflikter på bakgrunn av kultur og religion. Selv om en fjerner religion fra lærerutdanningen, kommer religion og livssyn inn gjennom klasseromsdøra likevel, fordi den bæres av elevene selv. Uten en forståelse for tro-

ens betydning for enkeltmennesker og samfunn svekkes vår evne til å takle sosiale utfordringer, hvor nøkkelene nettopp ligger i en slik forståelse. Derfor er både lærerutdanningens og skolens religions- og livssynsundervisning viktig. Det er vanskelig å se hvordan skolen skal kunne bidra til mer toleranse, respekt og forståelse mellom ulike kulturer og religioner når en svekker religionskunnskapen for lærerstudentene.

Disse medlemmer viser videre til at da KRL-faget ble endret til RLE, var dette på bakgrunn av en dom i Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) 29. juni 2007. Domstolen hadde vurdert faget slik det var fastsatt i læreplanen av 1997, og det rettslige rammeverket rundt faget slik det fremkom i formålsbestemmelsen for grunnopplæringen og lovbestemmelsen om faget og fritaksordningen, jf. opplæringsloven §§ 1-2 og 2-4. Nødvendige endringer var allerede foretatt av regjeringen Bondevik II. Dommen i EMD nevnte ikke eksplisitt noe om at navnet på faget måtte endres. Likevel foreslo regjeringen i Ot.prp. nr. 54 (2007–2008) også å endre fagets navn fra «kristendom, religion og livssyn» til «religion, livssyn og etikk».

Regjeringen fjernet også kravet om at innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skulle fordeles med om lag 55 pst. av timetallet til hovedområdet kristendom. Likevel argumenterte både kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell og representanter for regjeringspartiene med at det i læreplanen for faget ville framgå at kunnskap om kristendommen fortsatt skulle ha den kvantitativt største delen av lærestoffet, og at endringen ikke ville medføre noen endring for kristendommens plass. All den tid kristendom fortsatt utgjør over halvparten av kompetansemålene i RLE, mener disse medlemmer det er en tilsløring at navnet er endret. Disse medlemmer mener KRLE – kristendom, religion, livssyn og etikk – vil beskrive faget på en bedre måte og mener navnet bør endres til dette.

Disse medlemmer fremmer forslag 2 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen endre navnet på faget religion, livssyn og etikk til kristendom, religion, livssyn og etikk.»

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til den store betydning som kristendommen har hatt og fremdeles har ut fra den enkeltes tro, historisk, kulturelt og for Norges samfunnsutvikling. At over halvparten av kompetansemålene i RLE-faget er relatert til kristendommen, må gjenspeiles i undervisningen av faget. Disse medlemmer mener at når vektlegging av kristendommen kommer frem i navnet på faget, vil dette under-

streke betydningen av at undervisningen blir rettet mot kristendommen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er grunn til bekymring for framtidens lærere og deres kompetanse til å møte et flerkulturelt samfunn. Det er nettopp ved å gjøre RLE obligatorisk, og tilgjengelig for alle lærere, at lærerne får den kunnskapen de behøver. Kunnskap om religionens konsekvenser for den enkelte elev trengs også i andre fag som for eksempel tegning, mat og helse og kroppsøving. I et flerkulturelt samfunn må skolen i stedet bidra til å øke kunnskapen om ulike religioner og tradisjoner. Dette fremmer integrering og reduserer konflikter.

Dette medlem viser til at den tidligere fagplanen i KRL-faget fastslo at innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skulle fordeles med om lag 55 pst. av timetallet til hovedområdet kristendom. Med innføringen av RLE-faget fjernet regjeringen denne prosentvise fordelingen. Regjeringen argumenterte med at det i læreplanen for faget ville framgå at kunnskap om kristendommen fortsatt skulle ha den kvantitativt største delen av lærestoffet. Selv om dette ikke var intensjonen fra regjeringens side, registrerer dette medlem at kristendommen reduseres i lærebøker og på enkelte skoler til en tredjedel, fordi det fastsatte prosenttallet er fjernet. Dette medlem mener det ikke bør være lokale forskjeller på formidling av vår nasjonale kulturarv. Dette medlem er opptatt av at kristendommen må sikres en sentral plass i faget, og mener derfor det er nødvendig å gjeninnføre et prosenttall på minimum 55 pst. for hvor stor del av undervisningen som skal brukes til kristendom.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn forslagene 1 og 3 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen innføre et obligatorisk RLE-fag i grunnskolelærerutdanningen både for 1.–7. trinn og for 5.–10. trinn.»

«Stortinget ber regjeringen presisere i fagplanen for faget religion, livssyn og etikk at innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skal fordeles med 55 pst. av timetallet til hovedområdet kristendom.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres posisjoner i forbindelse med henholdsvis innføring av ny lærerutdanning, jf. Innst. S. nr. 185 (2008–2009), og endringer i KRL-faget, jf. Innst. O. nr. 72 (2007–2008). Dette medlem holder fortsatt fast på disse posisjonene, og støtter derfor ikke forslagene i dokumentet.

Dette medlem viser til at Venstre i Innst. S. nr. 185 (2008–2009) bl.a. understreket følgende ved-

rørende spørsmålet om et obligatorisk religionsfag i grunnskolelærerutdanningen:

«Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstres primære modell for profesjonsfaget innebærer en økning på 20 studiepoeng i forhold til forslaget i meldingen, dvs. til sammen 80 studiepoeng. Dette medlem viser videre til at det forsterkede profesjonsfaget skal inneholde elementer fra historiefaget og grunnleggende religionskunnskap, og være obligatorisk. Dette medlem mener at alle lærere bør ha et visst minimum av slik allmenndannende kunnskap. I en stadig mer globalisert verden, og i et flerkulturelt samfunn som Norge, er dette avgjørende kompetanse for alle lærere.»

Videre viser dette medlem til følgende merknader i Innst. O. nr. 72 (2007–2008) vedr. henholdsvis navnet på RLE-faget og kvantitativ vektlegging av innholdet i faget:

«Komiteens medlem fra Venstre viser til formuleringen i Venstres gjeldende stortingsvalgprogram – gjengitt ovenfor – hvor det fremkommer at Venstre ønsker at dagens KRL-fag skal omgjøres til et felles livssyn-, etikk- og verdifag (LEV). Sett i forhold til dette er det foreslåtte navnet – religion, livssyn og etikk – i tråd med Venstres syn. Dette medlem vil understreke at det faktiske innholdet og rammene for faget er av større betydning enn navnet på faget, jf. dette medlems forslag til ny § 2-4 og merknader i forbindelse med fagplanen.»

(...)

«Komiteens medlem fra Venstre viser til at proposisjonen fastslår at det i læreplanen skal framgå at kunnskap om kristendommen skal ha den kvantitativt største andelen av lærestoffet. Dette medlem legger til grunn at dagens praksis når det gjelder den kvantitative vektleggingen av de ulike emnene i faget fortsetter. Det innebærer like mange kompetansemål i kristendom i læreplanen for 2008 som i læreplanen for 2005, og vil kreve like mye tid som i dag brukt på kristendomskunnskap.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre krav om formell kompetanse innen faget religion, livssyn og etikk (RLE) for alle lærere som underviser i RLE-faget på alle trinn i grunnskolen.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen endre navnet på faget religion, livssyn og etikk til kristendom, religion, livssyn og etikk.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen innføre et obligatorisk RLE-fag i grunnskolelærerutdanningen både for 1.–7. trinn og for 5.–10. trinn.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen presisere i fagplanen for faget religion, livssyn og etikk at innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skal fordeles med 55 pst. av timetallet til hovedområdet kristendom.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:56 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen, Line Henriette Hjemdal, Kjell Ingolf Ropstad, Kjell Arvid Svendsen og Geir Jørgen Bekkevold om faget religion, livssyn og etikk – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 28. mai 2013

Marianne Aasen

leder

Bente Thorsen

ordfører